

Arartekoaren 2020R-1342-19 Ebazpena, 2020ko uztailaren 7koa. Horren bidez, Mungiako Udalarari gomendatzen zaio berrikus ditzan udal kiroldegiko tarifak, guraso bakarreko familien (kide gutxiko familiak barne) sustapenaren ikuspegi integratzailetik.

Aurrekariak

1. Guraso bakarreko familia baten amak –ama ezkongabea– eta haren zazpi urteko semeak kexa bat aurkeztu zuten Arartekoaren aurrean, desadostasuna adierazteko; izan ere, kexagilearen ustez, Mungiako Udalaren kirol-abonuek ez zituzten guraso bakarreko familien interesak babesten.

Kexagileak adierazi zuen banako bi abonamendu ordaindu behar zituela kirol-instalazioak erabiltzeko eta, horregatik, 2018ko abuztuan proposatu zuela komenigarria izango zela guraso bakarreko familientzako onurak aintzat hartzea udalaren kirol-instalazioen tarifetan. Hala eta guztiz ere, denbora luzea igaro arren, ez du bere proposamenari buruzko berriazko adierazpenik jaso eta instalazio horietako tarifa-egitura ere ez da aldatu handik hona.

2. Arartekoak, Mungiako Udalean sor zitekeen eztabaidari aurrea hartuta, agerian utzi zuen erakundearen informazio-eskaeran guraso bakarreko familiei ematen zaien babesak eta familia horien aldeko sustapenak bat etorri behar dutela bi guraso dituzten familiek eta kide ugarikoek jasotzen duten babesarekin. Hala berean, azpimarratu zuen guraso bakarreko familien egoera askozaz kalteberagoa dela.
3. Erantzunean, toki-erakunde horretako kirol-arloko zuzendariak adierazi zuen prezio berriak laster berrikusiko zirela, udalaren zerga-ordenantzak aldatzeko eta onesteko prozeduraren esparruan.

Zentzuzko denbora-tartea igaro da, baina Mungiako Udalak ez dio Arartekoari jakinarazi aipaturiko zerga-ordenantza aldatzeko prozedurari lotutako alderdi edo nondik norakoen berririk eman. Era berean, ez da berriaz jaso guraso bakarreko familiak ekonomikoki babesteko neurririk hartu denik udalaren kirol-instalazioei heltzerakoan.

Gogoetak

1. Arartekoak jakin badaki lan zaila eta konplexua dela udal zerbitzuetako prezio-tauletan hobariak ezartzea, udalerrietan agerian jartzen diren premia ekonomiko eta sozialak aintzat hartzeko eta haien aurrean erantzun egokia emateko.

Dena den, zerbitzu publikoen tarifetan guraso bakarreko familiak aintzat hartzeari dagokionez, agerian utzi behar da alde handiak daudela; izan ere, toki-erakunde batzuetan kontuan hartzen da familia horien berezitasuna; beste batzuetan, aldiz, alde batera uzten da haien egoera, jarrera horrek familia horietako kideei eragiten dien kaltea agerikoa izan arren.

Mungiako udal kiroldegietan indarrean dauden abonua eta tarifak kirol-zerbitzuak erabiltzeagatiko tasak arautzen dituen Ordenantzaren Eranskinean daude ezarrita, eta, horri dagokionez, lau abonua mota bereizten ditu: urtekoa, hiru hilekoko, udakoa eta noizbehinkakoa, eta horiei lotutako ondoko abonua-tarifak: familia-erabilera, banako erabiltzaileak, erroldatu gabeko pertsonen errekarua, Mungiako erabiltzaile kolektiboak (klubak eta ikasleak) eta sarreraren prezioa.

Zehazki, indarrean dauden tarifak, herritarren erreklamazio honetan azaldutako auziari loturiko ordainketa-modalitateei buruzkoak, familia-erabilerei, banako erabiltzaileei eta erroldatu gabeko pertsonen errekarua edo gainordainari buruzkoak dira. Esandako tarifaren zenbatekoak ondokoak dira:

1.2.- J.A. Agirre Kiroldegiko abonuen tarifak

1.2.1) Familiarrak

	URTEKOA	HIRUHILABETE KO A eta UDAKOA
	euro	euro
Familia unidatea	195,55	68,50
0 eta 14 urte bitarteko seme/alaba bakotzeko	0,00	0,00
15 eta 16 urte bitarteko seme/alaba bakotzeko	11,40	3,95
17 eta 18 urte bitarteko seme/alaba bakotzeko	22,70	7,95
19 eta 24 urte bitarteko seme/alaba bakotzeko	45,45	15,90

1.2.2) Erabilera indibiduak

97,80	34,00
-------	-------

1.2.3) Erroldatuta ez dagozanei egiten jakezan errekaruak

%45
-----

2. Familia babesteak garrantzi handia hartzen du gure ordenamendu juridikoan; hortaz, Konstituzioaren 39.1 artikuluan bermatuta dago politika sozial eta ekonomikoaren printzipio zuzentzaile moduan. Artikulu horrek dioenez: *"Botere publikoek segurtatzen dute familiaren babes sozial, ekonomiko eta juridikoa"*.

Euskal Autonomia Erkidegoari dagokionez, 2008. urtearen amaieran, [Familiei Laguntzeko abenduaren 12ko 13/2008 Legea](#) onartu zuen Eusko Legebiltzarrak, familien eta haien kideen ongizatea eta bizi-kalitatea hobetzera bideratuta dagoen familia-politika orohartzailea egiteko esparrua eta horren oinarriak zehazteko xedez. Lege horrekin orientazio orohartzailea lortu nahi da, zuzentzen zaien familia motei nahiz jasotzen dituen neurriei dagokienez.

Zioen Adierazpenean, honako hau aitortzen du araudi horrek: *"Gizarte honetan, oinarrizko familia da denetan ohikoena, hau da, gurasoek eta seme-alabek osatua, baina bestelakorik ere badago, eta, horregatik, lege hau familia-mota guztiei dago zuzenduta. Dakartzan laguntza-neurri batzuk orokorrak dira, baina era berezian aintzat hartzen ditu egoera bereziki ahulean dauden familien arazoak, esate baterako guraso bakarreko familienak edo genero-indarkeria edo terrorismo-ekintzak jasan dituzten familienak; horrenbestez, lehentasuna dute legen honentzat familia horiek"*.

Alde batetik, familia moten bilakaera aipatzen du legeak, eta hasierako ahalegina egiten du familia eredu berriei legitimotasuna emateko eta tratu-berdintasuna bermatzeko, tradiziozko ereduekin parekatuta¹. Era berean, Gizarte Zerbitzuei buruzko Legearekin bat, arreta berezia jartzen du ahultasun egoeran dauden familiengan, kategoria horretan guraso bakarreko familiak, genero-indarkeriaren edo terrorismoaren biktimak barne, lege-esparruan araututa eta aintzat hartuta gera daitezten.

Bestalde, legeak seme-alaba adingabeen zaintza eta mantenua bermatzeko aita-amen ardura aipatzen du; izan ere, seme-alabak dituen pertsona orok nahikoa baliabide ekonomiko eta zerbitzu izan behar ditu, unitate ekonomiko independente moduan haien beharrei erantzuteko, beste pertsona batzuei laguntza eskatu gabe.

13/2008 Legeak administrazio publikoei esleitzen die oztopoak kentzeko eta egoera bereziki ahulean dauden familiei laguntzeko neurriak edo jarduera positiboak abian jartzeko betebeharra. Horri dagokionez, 3.2.c artikulua honako hau adierazten du *"Berdintasuna eta ekitatea"* izenburupean: *"Euskal herri-administrazioek familia-mota guztiak errespetatu daitezten sustatu behar"*

---

¹ **"3. artikulua.**- Familia-politikaren funtsezko balioak eta printzipio inspiratzaileak.

1. Euskal Autonomia Erkidegoaren familia-politika funtsezko balio hauetan oinarrituko da: (...) c) Familia-aniztasuna errespetatzea eta familia-mota guztiak berdintasunez tratatzea".

dute, direnak direla familien osaera eta tamaina edo familia-unitate bakoitzaren oinarrian dauden bikote-harremanen eta seme-alabatasunaren izaera; eta, ekitate-printzipioa dela bide, babes handiagoa eman behar diete egoera bereziki ahulean dauden familiei”.

Gainera, lege bereko 24. artikulua azpimarratzen du zerga-neurriak homogeneizatu behar direla familiei laguntzeko. Zehazki, artikulua hau dio:

“24. artikulua.– Zerga-neurriak homogeneizatzea.

(...)

2.– Eusko Jaurlaritzak, udal-eskumen diren zerga, tasa eta prezio publikoei dagokienez, horietan batez ere familia ugarien eta egoera bereziki ahulean dauden familien alde egin dadin sustatuko du Autonomia Erkidegoko udaletan.”

Familiei ematen zaien laguntza hobetzearen aldeko apustu irmo horrek "transmisio-uhala" izan du, familiei laguntzeko erakundeen arteko planak onartu eta ezartzean. Ildo horretan, seme-alabak dituzten familia guztiei gutxieneko baliabide ekonomiko batzuk bermatzea eta haur-pobrezia saihestea –familien aniztasuna errespetatuta– Gobernu Kontseiluak 2018-06-19an 2018-2022 aldirako onetsi zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Planaren helburu estrategikoetako bat dela azpimarratu behar dugu. Izan ere, plan horrek, haur eta nerabeen ongizatea sustatzeko xedez, honako hau ezarri du 15. helburuan: *“Egitura eta ekipamendu soziokulturalen eta gizarte- eta hezkuntza-arlokoen garapena sustatzea, eta haur eta gazte guztiei eta, bereziki, egoera okerragoan daudenei, aisiaz, kirolaz eta kulturaz gozatzeko erraztasunak ematea”.*

Zerbitzuak indartzean eta familiei laguntzeko politiketan aurrera egin ahal izateko, administrazio publiko guztien jarduketa koordinatuen ondorioz sortzen diren sinergiak aprobetxatu behar dira. Administrazio guztien esku-hartzea, jardun maila eta esparru guztietan, familia babestera bideratzeko beharra eskatzen du horrek, babes hori jarduera publiko osoaren zeharkako ardatz komun bihurtuta. Gauzak horrela, toki-erakundeen jardun-esparruan hartzen diren erabaki legitimoek bultzada horiek jaso beharko lituzkete, eta erabakiak hartzean kontuan hartu.

Mungiako kirol-instalazioetan indarrean dauden abonuen tarifen taulatik argi eta garbi ondorioztatzen denez, onura handiena bi guraso dituen familia-ereduan funtsatzen da, batik bat, familia hori udalerrian erroldatuta badago, horrela, eta ez bestela, ekonomikoki onuragarriagoa baita banako tarifa ordaintzea baino.

Familia-erabilerako abonuari gagozkiola, familia-unitatearentzat ezarritako oinarritzko kuotaren ordainketari tarifa murriztua lotzen zaio, seme-alaben adinaren arabera. Horrek esan nahi du, tarifak gertatzean, hala nahi izanda edo

nahi izan barik, guraso bi eta seme-alaba bi baino gehiago dituzten familia-ereduak hobetsi direla, eta horrek kalte handiagoa egiten diela guraso bakarra duten familiei, hau da, guraso bakarreko familiei, baldin eta bi seme-alaba baino gutxiago dute, ezin izango baitute inoiz baliatu kirol-instalazioen familia-erabilerei loturiko onura handiago hori.

Guraso bakarreko familiak ahultasun egoeran daude gure gizartean, familia unitatearentzako errenta jaso dezakeen heldu bakar bat dagoelako eta familia mantendu eta zaintzeko ardura pertsona bakar bati dagokiolako. Abiapuntuko egoera zailago horri gehitu behar zaio, kasuen ehuneko handi batean, guraso bakarreko familia horietan emakumea dela familiaren arduraduna.

Guraso bakarreko familiak feminizatuak izateak, tamalez, are larriago bihurtzen du gaur egun gure gizartean dagoen genero-desberdintasunaren arazoa.

Aipatu bezala, 13/2008 Legeak administrazio publikoei esleitzen die oztupoak kentzeko eta egoera bereziki ahulean dauden familiei laguntzeko neurriak edo jarduera positiboak abian jartzeko betebeharra.

Kexa honetan hizpide dugun salaketak aldarrikapen legitimoa jasotzen du: guraso bakarreko familien alde, diskriminazio positiboko neurri zehatzak har daitezten, familia horiek eguneroko bizitzari aurre egiteko izaten dituzten zailtasun sozio-ekonomiko handiagoak kontuan hartuta.

Hau da, Familiei Laguntzeko 13/2008 Legeak aldarrikatzen dituen eredu eta printzipioei jarraikiz, herritarrak ahalegin zehatza eskatzen du familia eredu berriari legezketasuna eta ikusgarritasuna emateko, eta, eredu ohikoagoen aldean, tratu berdina bermatzeko.

Tokiko erakundeek babesgabetasun egoera handian dauden familiak sustatzeko neurriak abian jartzeko bide bat tasetan eta prezio publikoetan hobariak aplikatzea izan daiteke.

Ezin da ahaztu toki-erakundeek araugintza-ahalmen zabala dutela hobari horiek arautzeko, eta familia unitate batzuen ahultasun bereziko egoeraren objektibazio handiari laguntzeko irizpideak erabil ditzaketela.

3. Tasen tarifa-egiturak, gainera, ordaindu beharreko zenbatekoan eragina duen bigarren faktoreari dago lotuta: administrazio-auzotasunari.

Kexa hau aztertzean, Arartekoa ohartu da abonatuak zenbateko ezberdina ordaindu behar dutela, Mungiako udalerrian erroldatuta daudenean eta ez daudenean. Lehen esan bezala, 1.2.3 abonuaren tarifak % 45eko erreargua dakarkie udalerrian erroldatu gabeko pertsoneri.

Kontu horri dagokionez, esan behar da erroldatzea ez litzatekeela juridikoki onar daitekeen irizpidea, zerbitzu publikoa erabiltzeagatik ordaindu behar diren tasen zenbatekoan bereizketak egiteko.

Ezinbestez, Tokiko Korporazioen Zerbitzuen Araudia onartu zuen 1955eko ekainaren 17ko Dekretuaren aurreikuspenak aipatu behar dira, zehazki, 150. artikulua; izan ere, artikulua horrek erabiltzaileen berdintasun-printzipioa ezartzen du, zerbitzuen tarifei dagokionez, eta, zehazki, hauxe xedatzen du:

- "1. La tarifa de cada servicio público de la Corporación será igual para todos los que recibieren las mismas prestaciones y en iguales circunstancias.
2. No obstante, podrán establecerse tarifas reducidas en beneficio de sectores personales económicamente débiles."*

Toki Korporazioen Zerbitzuen Araudiaren xedapen hori ez dator bat zerbitzua erabiltzeagatik –erabiltzailea bizi den udalerraren arabera, eta ez ematen den zerbitzua edo erabiltzailearen egoera sozio-ekonomikoa– prezio handiagoa ordaindu beharraren alde egiten duen tarifa ereduarekin.

Agerikoa dirudi udaleko kirol instalazio horiek erabiltzean erroldatuta ez daudenei ematen zaien zerbitzua Mungiako udalerrian erroldatuta daudenei ematen zaiena bezalakoa dela. Horrela bada, eta ez dago bestela dela pentsatzeko arrazoirik, udaleko kirol instalazio horietako gaur egungo tarifa ereduak ez du betetzen zerbitzu bera baldintza berdinetan emateagatik tarifa berdina kobratzeari buruzko printzipioa.

Bestalde, auzotasunaren datu soiletik, ezin da objektiboki eta zentzuz ondorioztatu *"ekonomikoki ahula den sektore pertsonal"* bat dagoenik. Izan ere, hori izango litzateke gure antolamendu juridikoak tokiko erakundeei eskaintzen dien faktore bakarra biztanle-talde baten alde ezartzeko tarifa desberdin bat zerbitzu berbera emateagatik.

4. Mungiako Udalak beharrezko neurriak hartu behar ditu familia-modalitateen arteko berdintasuna benetakoa eta eraginkorra izan dadin. Horren haritik, azpimarratu behar da ahultasun-egoeran dauden familia guztiak benetan babesteko eta haiei laguntzeko helburuz, diskriminazio positiboko neurri zehatzak hartu behar direla familia horiek udaleko kirol instalazioen tarifa ereduaren konfigurazioaren mailatik bertatik aintzat hartzeko eta sustapen-politika publikoetan finkatuago dauden familia ereduarekin parekatzeko.

Illo horretan, ukazina da guraso bakarreko familia guztiek, familia ahulagoak direlako, babes publiko berezia izan beharko luketela –zuzena eta berehalakoa– horiek kudeatzea, ez bakarrik ekonomia mailan, baizik eta eguneroko bizitzako beste esparru batzuetan (kontziliazioa eta abar) karga askoz ere handiagoa da, guraso bakar bat dagoela kontuan hartuta.

Gure gizartean, gainera, agerian geratzen da guraso bakarreko familia askoetan emakumea dela familia-buru; gauzak horrela, familia horiei eskaini behar zaien babesaren sendotzen lagundu beharko luke, diskriminazio positiboko neurri zehatzak ezarriz.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egiten dugu, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

GOMENDIOA

Mungiako Udalak kirol-zerbitzuak erabiltzeagatik tasak arautzen dituen ordenantza fiskalaren berrikuspena susta dezala, tarifetan guraso bakarreko familien aldeko sustapena aintzat har dadin, oro har, kide kopuru txikiagoa dutelarik.

Era berean, udal-zerbitzu publiko horiek erabiltzeagatik ezarri diren tarifek erabiltzaile guztien berdintasun-printzipioa errespetatu beharko lukete (EKren 14. artikulua).

